

Zdroje výzkumných poznatků

Etnografie

- „... zahrnuje účast etnografa, ať již otevřenou, nebo skrytou, na každodenním životě lidí po značné časové období, při níž pozoruje, co se děje, poslouchá o čem se mluví, pokládá otázky – etnograf tedy shromažďuje jakákoliv dostupná data, aby s jejich pomocí osvětlil témata, na která je zaměřen daný výzkum.“

(Hammersley – Atkinson 1993:1)

Vztah metody a zjištění

■ „... různé výzkumné strategie mohou vyprodukovat různá data a tím pádem z nich mohou být vyvozeny různé závěry.“

(Hammersley – Atkinson 1993:131)

Vztah metodologie a zjištění

■ „... různé výzkumné strategie mohou vyprodukovat různá data a tím pádem z nich mohou být vyvozeny různé závěry.“

(Hammersley – Atkinson 1993:131)

Vztah metodologie a zjištění

■ „... různé výzkumné strategie mohou vyprodukovat různá data a tím pádem z nich mohou být vyvozeny různé závěry.“

(Hammersley – Atkinson 1993:131)

Vztah metody a zjištění

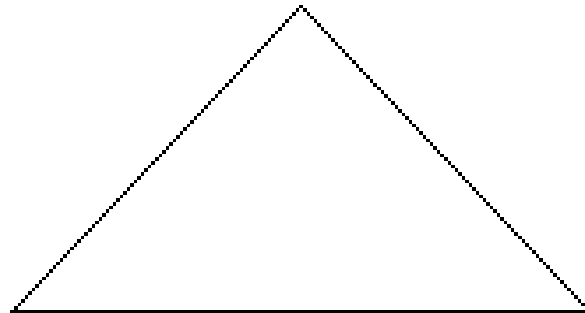
■ „... různé výzkumné strategie mohou vyprodukovat různá data a tím pádem z nich mohou být vyvozeny různé závěry.“

(Hammersley – Atkinson 1993:131)

Vztah metody a zjištění

výzkumné strategie
(epistemologické zázemí
předchozí teoretické poznatky
předchozí empirická zkušenost
užší vymezení výzkumu)

data
(metoda, jakou byly sebrány)

závěry
(interpretace,
popisná v kontextu,
nebo zobecňující teoretická)

Vztah metody a zjištění

■ „... různé výzkumné strategie mohou vyprodukovat různá data a tím pádem z nich mohou být vyvozeny různé závěry.“

(Hammersley – Atkinson 1993:131)

Pozice etnografa vůči účastníkům výzkumu a jejich výpovědím

- Obhájce – pomáhá těm, kteří k tomu nemají prostředky, aby byli ve společnosti slyšeni.
- Kritik ideologie – dekonstruuje vyjádření účastníků výzkumu, aby odkryl skryté předpoklady a procesy, které za vyjádřením leží.
- Kritický výzkumník – vyjádření účastníků výzkumu bere jako jeden ze zdrojů v procesu poznávání odborně definovaných fenoménů.

Dostupná data v terénním výzkumu

- **Kvalitativní data se získávají kvalitativním pozorováním, nebo kvalitativním dotazováním.** (Hendl 1999)
- **Dalším zdrojem jsou dokumenty, ať již osobní, nebo odborné, veřejně dostupné, nebo poskytnuté na vyžádání.**

Dostupná data/vyjádření v terénním výzkumu

Práce s terénními poznatky

- Mohou být poznatky jako takovými, nebo je můžeme nahlížet jako informaci o způsobu, respektive okolnostech vyjadřování poznatků.

(Hammersley – Atkinson 1993:126)

- Oba pohledy je v etnografii možné kombinovat, jen je nutno perspektivy používat explicitně a analyticky relevantně.

Myšlení jako obvykle vs. vědecké myšlení

- Myšlení jako obvykle
 - Selektivní znalost
 - Iracionální porozumění
 - Sebestřednost
- Cíl: zabydlenost v kultuře
- Vědecké myšlení
 - Úplná znalost
 - Racionální porozumění
 - Vhled, nadhled, skrytost
- Cíl: pochopení (statické a dynamické) myšlení jako obvykle

(Disman 1993:325-361)

Kvalitativní pozorování

- Odstranění vlivu výzkumníka na zkoumané fenomény nemusí být jediným, ani prioritním záměrem výzkumu.
- Všechna vyjádření by měla být interpretována s ohledem na kontext, ve kterém byla vytvořena.

(Hammersley – Atkinson 1993:131)

Kvalitativní dotazování

- „Rozhovory rozumíme v etnografickém výzkumu širokou škálu událostí, od spontánních neformálních konverzací na místech určených k jiným účelům, až k formálně uspořádaným setkáním na pevně stanoveném místě mimo doslech jiných lidí“

(Hammersley – Atkinson 1993:139)

Kvalitativní dotazování

- Při vedení etnografického rozhovoru
 - je potřeba vytvořit a udržovat konverzační situaci (výzkumný vztah, teritorium, místo rozhovoru v životě zkoumané osoby),
 - je potřeb neustále reflektovat jak průběh, tak obsah a formu sdělení (neetnografické rozhovory vyžadují naopak standardizaci),
 - je dobré mít na paměti, že míra utajování, nebo zdůrazňování informace není přímo úměrná váze informace v kontextu výzkumného zadání.

Vytvoření vyrovnaného vztahu

- „Vztah“ je potřeba vytvořit jak při kvalitativním dotazování, tak při kvalitativním pozorování a také při práci s dokumenty.
- Je to otázka efektivity sběru poznatků, ale také naplnění etických požadavků, které jsou kladeny na výzkumné vztahy.

Dokumenty v etnografii

- Antropologie tradičně zkoumala kultury bez literární tradice. (Hammersley – Atkinson 1993:157-158)

prostředí
přímé
komunikace

negramotní
členové
kultury

kultura
udržovaná
bez písma

prostředí
zprostředkované
komunikace

gramotní
členové
kultury

kultutura
udržovaná
písmem

Osobní vs. veřejné dokumenty

- Feministická tradice prosazuje zmírnění hranice mezi osobní a společenskou rovinou.

(Hammersley – Atkinson 1993:161)

- Dokumenty osobní povahy tak mohou být podnětné pro analýzu celospolečenských jevů a naopak, na „oficiální“ dokumenty lze pohlížet optikou konstruktivistického drobnohledu.

